

LXV.
Q. D. B. V.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA
COMATE VIGILI,
qvam
in
ILLUSTRI ACADEMIA VITEBERGENSI,
Ex
AUTORITATE
GRATIOSISSIMI MEDICORUM ORDINIS,
SUB PRÆSIDIO
D. JO. GOTHOFREDI BERGERI,
ANATOM. AC BOTANICÆ
PROF. PUBL.

*Promotoris, Patroni & Preceptoris sui omnis honoris
cultu nullo non tempore de venerandi,*

PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES
RITE CONSEQUENDI,

Publico Eruditorum Examini exponit

JOH. MICHAEL METIUS,

Weilburgo-Nassovius.

Anno c^{is} I^c XCⁱ. AD. D. XIII. Jan.

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM
SOLITIS.

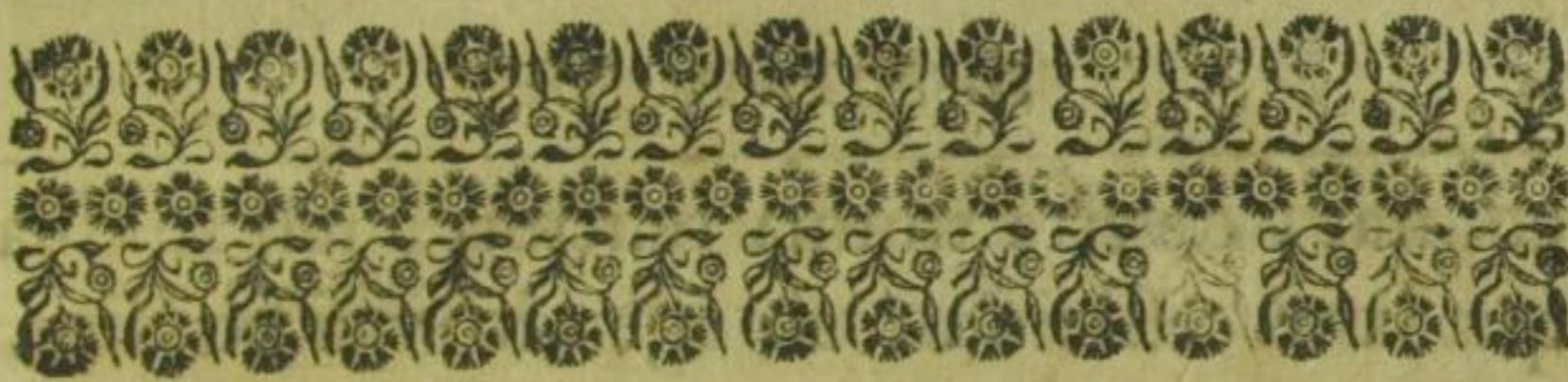
WITTEBERGÆ, *Maij 10 2026*
Typis JOHANNIS MICHAELIS GODERITSCHII.

Cōma. 65 t

3334

hol. spec.

19,26

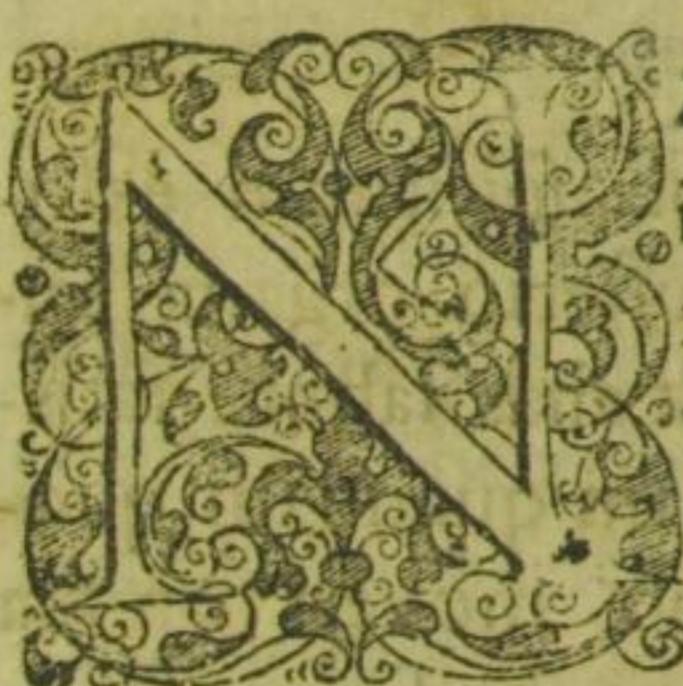

DISPUTATIO

DE

COMATE VIGILI.

Th. I.

Aturâ, si quid aliud,
institutus necessario ma-
xime atque utiliter, somnus
videri jure potest, ut diur-
nis, aut continuais alioqui sen-
tiendi movendi que functi-
onibus defatigata corporis membra suavi
fruerentur requie, & hoc salutari laborum
remedio lassitudini ac virium resolutioni
consuleretur. Cum enim illorum vigor à
subtili illa materia, quam spiritus indigitant
nomine, potissimum dependeat, hiisque as-
siduis motionibus, ut est illorum natura
fugax maximè ac dissipabilis, plurimum
imminuantur, perituri facile, & vitæ, quæ
sentiendi in primis agendi que facultatibus

A 2

constat,

constat, deserta munia relicturi, nisi assidua quadam cessationis ab agendo vicissitudine, absuntque instaurazione refocillarentur, admirabili Dei providentia somnus datus est, ut exhalantis spiritus dissolutionem præveniret, deperditique refectionem moliretur.

Th. II.

Non autem solum ob spirituum exsolutionem indesinenti ministerio organa impotentia evadunt; Sed & alias labore faticunt, & doloris differentiam quandam, quoniam semper & continuo moveri omnia cum voluptate apta nata non sunt, facile patiuntur, plus nimium mota, aut tensa, aliterve unitatis solutionem quodammodo subeuntia, nisi inducta alterna requie, remissionequa à tensionibus, ad statum naturalem redeant, & reassumto per somnum vigore, novo labori reparentur. Id quod ignorare nemo potest, sed confiteri unumquamque oportet, qui non motoria tantum senioriaque organa, verum ipsum quoq; sensori.

foriorum sensorium , mentis humanæ ledem
ac domicilium , propter virtutis, quam trans-
misit , absumtionem , non tantum refectione ,
sed & requie propter assidua restringunt
facultatum , ex quibus defatigatum est, ex-
ercitia , in primis egere, idq; commune omni-
bus esse animadvertisit , ut ex intenta jugique
meditatione sui generis fatigationem in cere-
bro , & in sensoriis externis , motuique vo-
luntario ministrantibus organis , languoris
lassitudinisque sensum , quin etiam doloris
quandam speciem , tanquam impressa præ-
teriti laboris vestigia , & tensionis veluti reli-
quias quasdam , post corporis exercitationes
sentiamus. Sed nolo esse prolixus in re-
censendis somni commodis , quam quippe
rem ex professo tractavit & elegantissimè
Celeberr. noster Francus , nunquam sine ho-
noris præfamine nominandus *Satyr. med.*
contin. xvij. quæ legi merentur.

Th. III.

Ac proinde rectissimè somnum Gale-
nus

jenus definitivissē videtur , animalis facultatis
requiem , intermissionemque quandam vigo-
ris statuens. Primo namque somnus ipsum
cerebrum , sensus & motus fontem , occupat ,
quando illud in vigiliis alias veli ad instar à
vento inflati , cessante tantisper imperio mo-
tus , ob spirituum , quos producit & dispen-
sat , à rore cibi lymphaque dulci , vel apta
alia causa , interceptorum elaterem ac im-
petum remissorem , blandè subsidet ; quo
sit , ut quoniam pacatores spirituum ten-
dentiæ & derivationes minus solito nervos ,
in sensoria externa motusque arbitrarii orga-
na exorrectos , vigorant & inflant , ista o-
mnia ferentur , & proinde neque recipi pos-
sint consuetæ impressiones objectorum in sen-
soriis , neque percipi in cerebro ; donec libe-
riorem motum nacti spiritus , diffusique ma-
jori copia in orbem , cerebri fibras & nervos
sufficienter denuo expandant , sensuumque
organa ita impleant & inflent , ut mens pro
suo arbitrio spiritus in certos nervos , & per
hos in certa membra determinare , & motus

ab

ab objectis externis in una extremitate nervis impressi, per totam sui longitudinem ad sensus communis organon facile transferri possint; unde omnium actionum animalium promptius peragendarum exercitium, quod vigiliam vocamus, seqvitur.

Th. IV.

Quo quidem statu etsi nihil optabilius, nihil præstantius foret, non tamen permitcit fragilis materiæ, ex qua coahuere contextaq; sunt corpora, conditio, ut in perpetuo actionum vigore, citra interruptionem stare queamus, quin laffescentibus demum organis, ex-solutisq; viribus, mutetur ille status, & ruinam subeant dissolvanturq; vitæ principia. Quod erabo proh dolor! experimur, si modum exceedant vigiliæ in ἀγεννίᾳ, & in periculoso illo affectu, qui auctore Galeno lib. 3. de loc patient. ἀγεννία, sive vigilans sopor, Comaq; vigil nuncupatur; de quo posteriori ulterius nobis, sed breviter & pro ingenii viribus, nunc disserendum erit.

Th. V.

Th. V.

Tamen si enim hæc affectio ab Autoribus vulgo ad affectus soporosos referatur, rectius tamen ad vigilias pertinet, cum, ut omnem vocis ambiguitatem evitemus, nihil aliud notet, quam vigilam nimiam, cum urgente inclinatione & voluntate dormiendi; sive, ut alii definiunt, continuam in somnum propensionem cum dormiendi potentia. Immo medius videtur esse status inter vigilias & somnum, ac lucta quædam inter vigilandum ac dormiendum, qua detentos nervose delineat *Nonius*, antiquus Medicus, laudatus ab *Heurnio de morib. Capit. cap. xvij. p. m. 139.* ογευπνήστη, inquiens, καθίσθησθε. e. vigilant & dormiunt. Et *Galenus* eleganter scribit, istis, qui comate detinentur, ejusmodi quippiam usu venire, ut in medio tum exquisitè vigilantium, tum dormientium consistant. *Comment. 3. in lib. Epidem:*

Th. VI

Th. VI.

Etsi enim qui ita prehenduntur , decubitum dormientium amant, oculisq; spesomni conciliandi connivent, palpebras attollere vix potentes , vigiles tamen manent , & ad surrectionē prompti sunt, vocem sonumq; omnem audientes ; Ad palpebrarum vel etiam alias contactum vel levissimum oculos aperiunt atque ad tangentem eos convertunt, seque ita non dormientes , sed vigilantes ostendunt. In ipsa quoque in somnum delatione, vel manus vel crus aliquod movent , totumq; corpus vario modo nonnunquam ejiciunt, & repente desipienteque exiliunt; rursus expergefacti stupefactis similes videntur, fixis sed torvis oculis diutius in unum locum intuentur, catochorum æmuli, interrogati verò atque ad colloquendum compulsi , difficulter respondent , ac tarde, quandoque autem loquuntur interdum stertunt, interdum vix respirare videntur, sed veluti mortui jacent, supini atque extenti. Et qui moderatè habent , degluti-

B

unt

unt propinata , victi vero ad nares relidunt.
Ut plurimum quoque delirant & incondita lo-
quuntur, nulli hærentia menti , & inordinate
temereque nugantur, sed subito iterum obmi-
tescunt terrore quasi perculsi. Recollectis dein
aliquantis per viribus animo videntur magis
confirmato ac expedite & vi quadam è lecto
prosiliunt, & subinde impetu quodam præci-
pites horribili vultu feruntur in adstantes. Qua-
ratione, coma vigil rectè à Galeno in simplex
& phreniticum , quod quoque *πρωμαντικόν* audit,
dilpescitur , & pro majori vel minori delirii
gradu ignavum vel expeditum vocatur. Qui
autem sic laborant, in impetu suo diu per-
sistere nequeunt, sed mox lectum repetere co-
guntur , & quietiores sunt vel membra hinc
inde jaçtant , & irrequieta habent , variis
subinde tentantur spectris & phantasmatibus
detinentur, ut mens circa illa graviter occupa-
ta Spiritus in motu suo continere nequeat,
nec ipsos quietem capere facile patiatur , in
guttura murmura quædam , miræque undula-
tiones exaudiuntur , fauces ariditate nunc
majori

majori nunc minori afficiuntur; langvent vires,
membra convulsione & tremore cito corripi-
untur, cito rursus liberantur; pulsus deprehen-
duntur inæquali, tardo frequentia debili *conf.*
Hieron. Mercuriale p. 38. cap. 9. Alvus & Uri-
næ aut suppressæ sunt aut tarde redduntur, &
hæ quandoque tenues & saltem coloratæ, quan-
doq; turbidæ, quales jumentorum. En quanta
lerna malorum, quamq; infausta & perniciosa
unicum morbum concomitans symptomatum
multitudo! In ea subinde phænomena è diamet-
ro & ex adversa parte prorsus sibi contrariantia
quid singulare admirationeque dignissimum
portendunt, & ab affectibus aliis, cum qui-
bus hic noster aliquid commune habere videri
potest, facillimè distingvunt.

Th. VII.

Prælibata sic vera Diagnosi antequam
ad causarum symptomatumq; enumeratorum
explicationem progrediamur, operæ pretium
est, ut in partem primariò affectam seu ut
vulgo loqui amant, subiectum ipsius Co-
matis vigilis, sedulo aliquantisper inquiram.
Patet autem ex passionis natura & in-

B 2

doles.

doles, somni vigiliarumque præcipuam sedem,
& illam partem, cui universa corporis admi-
nistratio commissa, quæq; influxus spirituum,
scaturigo existit, heic affectam esse. Cerebrum
puto, cujus elegantissima moles ex innumeris
minutis glandulis & inde egredientibus candi-
cantibus subtilissimis filis contexta, producen-
do dispensandoq; spiritui animali, tanquam præ-
cipuo in machina elateri & animæ proximo
instrumento, apta nata est. Videntur autem
ejus fibræ potissimum, utpote nectensæ satis,
nec sufficienter relaxatæ & subsidentes hic la-
borare. Neque tamen semper à culpa hac
excludendas esse censeo membranas cerebri,
cum inflammatio earundem malo huic pro-
ducendo aptissima sit, sicut & ipsa glandulosa
cerebri substantia, in quam arteriarum caroti-
dum & vertebralium extremitates desinunt, si
forte contingat, ut sanguis in illis ~~sunt~~ molia-
ur, subiectum causæ constituere aliquando
potest.

Th. VIII. Acce-

Th. VIII.

Accedimus ulterius ad analysin causatum prosequendam, inter quas ut ordine incedamus, primum considerandæ veniunt procatæticæ seu evidentes, quarum plures quidem esse apud fide dignos Autores annotatas reperimus. Videmus enim animi pathemata vehementiora & in primis mœrores diuturnos atque solicitudines, ut apud Francisc. de Le Boe, *Sylvium liv. Cap. 28.* legimus, ut & motus corporis paulo violentiores, ac præsertim itinera sub Syrio ardente instituta, huic morbo præ rebus aliis occasionem dare. Neque dubitandum est, quin etiam illi, qui veneri nimium indulgent, & qui studia in multam noctem protrahunt, mentemq; severoribus meditationibus & profundis cogitationibus applicant, eidem malo quam maxime sint obnoxii. Quibus quidem modis fluidi vitalis natura & motus conveniens varie turbatur spiritus animales cum rorida laticis lymphatici parte, cuius levissimis undis illorum coercentur

B 3

tur

tur impetus in somno, vel per manifestas vi-
as, ceu contingit in venerea *συργοίᾳ*, vel per
transpirationem in tenuis avolant auras,
aut aliter absuntur, unde tonus par-
tium, & cerebri potissimum enervatur, chyli-
ficatio læditur, sanguis convenienti pabulo
destitutus reliquas corporis partes nolens vo-
lens deserit, varieq; fluctuans, è suo penu pau-
ciores & irrequieto motu agitatos cerebro spi-
ritus largitur, qui motu diurno jamdum satis
delassati adhuc magis à requie avocantur, inter-
rumpuntur & ita disponuntur, ut imperio men-
tis excidentes fere continuo licet inordinato
motu gaudeant, & sic ad somnum concilian-
dum fiant inhabiles, quam rem pluribus pro-
posuit & penitus exhausit incomparabilis D.D.
Francus noster, Lynceus ille Argus Orat. ele-
ganti de studiorum noxa, habita Heidelbergæ
1673. & ibidem impressa.

Th.IX.

Th. IX.

Porro infausto conjugio diversimode
 maritata pocula tædium hoc $\ddot{\alpha}γευπνον$ inducere
 posse illud argumento est , quod illorum qui-
 dam, qui vino vel ~~me~~ jusdem inebriantur læpe &
 delirare & somnolenti fieri observantur. In-
 terdum etiam dolores graviores sequitur , &
 exhaustas ab immodicis evacuationibus mor-
 bisque diuturnis vires non raro comitatur ,
 sicut Galenus 3. Epidem Commentar. text. 7.
 docet. Ex Paulo Ægineta Sennertus lib. 1.
Pract. med. part. 2. cap. XVIII. p. m. 451. habet,
 fuisse, quæ forte vi quadam natcotica donata
 fuere , qualium Prosper Alpinus de medicina
 Ægyptiorum lib. 4 cap. 2. meininit. Et dubito,
 utrum similis quædam vis in julis Sambuci cru-
 dis lateat, ex quorum esu mercatorem quendā
 quadragies alvum dejecisse & die abhinc tertia
 Comate vigili correptum fuisse , D. Caspari
 Kölischen observavit , in Act. Medic. Hafni.
 cum idem malum à dejectionibus nimiis
 alvi & inde orta Spirituum imminutione pro-
 duci potuerit. Scribit Doct. Sennertus
 loc.

I. c. in febribus præcipue malignis funestum
hoc symptomata non raro accidere , id quod
verissimum esse, in juvene studioſo Stettinensi
dio doctoq; alias melancholico & lucubratio-
nibus admodum dedito ac febri tali decum-
bente, ante laudatus Magnificus D.D.Francus
& Excell. D.D.præles experti sunt. Et nemo
facile negabit, qui, quam subito illis febribus
vires exhauiantur, & quantum spirituum in-
differentia lædatur, non ignorat.

Th. X.

Inter latentes causas præcipue videntur
esse inflammationes cerebri, vel meningum, à
quibus pororum subsidentiam quandam pro-
duci, spiritusque in motu suo turbari & exagi-
tari nimium posse, rationi satis congruum vi-
detur. Neque improbabile est, à materia alie-
na, acri & volatili, ex massa sanguinea, confu-
sè agitata, una cum spiritibus in cerebro tran-
scribrata, eundemque motum in illo continu-
ante, idem interdum malum oriri ; Id quod
in febribus ardentibus & malignis , vel ab as-
sumtis venenis ita aliquando evenire mihi per-
svadeo.

Th.XI.

Th. XI.

Sequitur nunc causa proxima, quam *Galeni* autoritatem venerantes communiter, sed ineptè atque ridicule, in pituitæ cum bile miscelam referunt. Nam si inter hos binoshumores sibi invicem commixtos & ipsa symptoma comparationem instituamus, quis non videt quām jejuna & frigida illa sit sententia, & quām omnino non sufficiat bilis & pituitæ ad tantum affectum producendum mixtio. Ut taceam illius humorum quaternionis existentiam in sanguine jam dudum exspirasse & proprio corruisse fulcimento. Nos itaque forte rectiori tramite incedentes, spirituum penuryæ, cum effero & inordinato illorum motu conjunctæ, causam immediatam hermaphroditici illius affectus assignamus. Quæ caula ad supra commemorata phænomena explicanda omnino nobis satisfaciet. Deficientes yelicet spiritus, tanquam mentis stationarii, cerebri nervorumq; poros expandere atque distendere satis nequeunt, unde collabuntur & connivent oculorum palpebræ, atque in somnum

C

mūm

somnum ægri propendit: Quia verò turbulentus & continuus irrequietusque spirituum motus illos cerebri nervorumque meatus sufficienter considere, ut fieri debebat, non permittit, quin rapidiore impetu per eosdem sappius ferantur, itaque fit, ut somnum quidem sic affecti mentiantur, reapse autem vigilant, spiritibusque perpetuo æstu agitatis prompti sint ad audienda omnia, & quandoque etiam adstantes, quibus illi dormire videntur, decipiunt: qualis ille æger apud Heurnium fuit, qui, cum ad somnum se composuisse videretur, & cum monacho, custode clinico, solus relictus fuisset, sopitum monachum animadvertisens, exiliit, illiusque caput cultro abscidit, & cum palam ante fenestram id proposuisset, iterum ea clausa, lectum & antiquum somnum repetiit. vid. laudatus Autor. l.c.p.m. 138. Quod si igitur spiritus per ipsum sensorium commune huc illuc sine rectore errent & confusè ferantur, atque tritas veluti semitas frequentius in eodem repeatant, inconditæ ineptæque cogitationes in mente excitantur, indeque fit, ut variæ

ria delira ægri loqvantur, & è lecto læpe pro-silientes, occasione phantasmatum varia ab-surda agant, aut ipsos adstantes invadant, prout nimiriū spiritus in mūculos laryngis & lin-guæ, aliaque organa varie irruunt.

Th. XII.

Quandoquidem vero spiritus satis qui-dem sunt agiles, sed minus sibi cohærent, nec constanti æqualique motu per systema ner-vosum derivantur, verum defultoriè tantum, & perturbatè modo in hos, modo in illos nervos excurrunt, hinc sermones iuterrum-puntur, ægrique vel concidunt, vel vacillante pede pristinum locum è quo tam impetuo-sè profliebant, repetunt. Deglutitio liquido-rum vel prorsus impedita, vel saltem diffici-lis, aut mentis præsupponit imperium læ-sum, aut aut indicio est, spiritus cessare, tan-quam motores buccarum, linguæ, maxillæ fauciumq; muscularum motum promoventes. Pariratione murmura ad fauces oriunda suam

C 2

debent

debent originem vel spirituum defectui , vel convulsioni & ^{et via} cujusdam muscularum, vel utrique, hinc larynx vocis præcipuum instrumentum vel nimiam subit constrictionem vel plus justo ampliatur , quo facto, aer per tracheam intra pectus propellendus , & ex eodem vicissim expellendus , in larynge accumulatur, & in hoc ultra tonum extenso , non nihil mortæ nec tens , graviora , in eodem vero nimis connivente magis acuta excitat murmura , quemadmodum fistulæ organicæ plus minus aeris recipientes huic rei ulterius illustrandæ , non parum lucis fœnerantur.

Th. XIII.

In cubando cum aliis dormientibus hoc plane habent commune, ut lateri incumbant. Etenim ad a nbulandum ultro citroque & ad inflexionem lateralem seu contractionem magis corpori usitatam frequentioremq; quoque largiori opus est spirituum inflatione, qua æ gri destituti in latus decumbunt. Quod si ergo Spirituum determinatio parcior adhuc existit,

ut

ut musculosis fibris partium reliquarum , manuum videlicet , pedumque , quos contrahere oportet , operam suam denegent , extensis brachiis neque incurvatis cruribus , neque complicatis manibus decumbunt supini , quibus positionibus omnino pauci satisfaciunt Spiritus . Postremo , ludunt funestam tragœdiam ipsæ convulsiones , quæ ex incipienti cerebri obstructione provenientes , nunc vehementiores sunt , nunc remissiores & viam ad mortem ut plurim im pandunt .

Th. XIV.

Nunc accedendum nobis est ad instituendam prognosin , in qua medicum , ne famæ suæ nævum imprimat , & multitudini , à cuius convitiis vix ac ne vix quidem latis se munire valet , male audiat , summam dare oportet operam , ut circumspicte , prudenter & reprobe deliberata prætagiat , ut quantum quidem possibile , evitet illud , quod apud Ciceronem legimus : *Non putaram.* Ad quod multum profectò juvabit , si vestigiis magni il-

C 3

lius

Ilias Hippocratis insititus fidelissime ac optimè omnes τὰς φιλοτεχνίας adhortantis: Ut quid æger ferat, quomodo & quo tempore morbus invalerit, prius quæramus. Non innundum est sola experientia, quippe quæ falsax est, dicente Sene nostro; sed ratio quoque in subsidium est vocanda, quasi quo in alio morbo sanè in hoc præsenti maxime opus est.

Th. XV.

In genere vero monitum volo, periculi plenissimam hanc affectionem esse, cum per se, cum quoniam vel lethargum, vel phrenitidem, vel motus convulsivos minatur, prout vel somnolentia, vel vigiliae & delirium urgent. In vigilia enim spasmus & delirium malum, docente sapientissimo Coo. 7. aph. 18. Illi vero in majori periculo versantur, quibus spirandi difficultas intenditur, & murmur in gutture auditur, & ☐ supprimitur, & vires cito resolvuntur. Qui liquorem infulum deglutiunt, non nihil spei faciunt; qui vero eum ad nares relidunt, eorum anima discessum è corpore meditatur.

ditatur. In laborantibus Comate vigili symptomatico, quod febribus solenne est, praesagii vis ab ipso dependet morbo. Vigiliis, qui sunt ætate consistente, plus offenduntur quam juvenes, praesagiente laboriosissimo Galeno 3. aph. 30. Et in senibus vix quicquam spei superest.

Th. XVI.

Consideratâ morbi naturâ atque essentia, medicus eò facilius in medela citò tutò ac jucunde instituenda pergere potest, docente id ipsum Divino Sene *libr. de arte*: οὐτε μὲν ἵπτες ἀρκεῖση πέρι τὸ σφρῆναι, ἐξαρκέσαι τῷ πέρι τὸ ιαθῆναι, h. e. si medicus sufficerit ad cognoscendum, sufficerit quoque ad sanandum. In Curatione autem Comatis vigilis, uno oculo vigilias, altero causam earum respicere oportet, habita simul virium, & malignitatis, quæ ut plurimum conjuncta, ratione. Ac primum quidem vigiliæ, tanquam urgentiori symptomati & naturæ valde inimico, utpote quod vel phrenitidem,

vel

vel motus convulsivos, vel ipsam mortem tandem accersat, solicite obviam eundum, & ad somnum capiendum æger componendus est, quem quippe inter primaria præcipuaque hujus affectionis præsidia recensendum, ultra rationem experientia ostendit. Quod feliciter, nisi malum jam de natura triumphum canat, impetrari potest medicaminibus, quæ particulis tam spirituosis ad defectum spirituum resarcendum, quam etiam oleosis & blandis resolubilibus, ad inordinatum eorundem motum compescendum, & acrimoniam corrugandam gaudent.

Th. XVII.

Duobus hisce legitimo conjugio maritatis duos, quod dicitur, dealbamus parietes atque satisfacimus doctæ illorum quæstioni: Num scilicet prius somnus sit provocandus, vel spirituum paucitas compensanda? si enim illi impetrando solùm incumberemus, & anodynus meritis ægro consuli posse putaremus, in quantum quæso ipsum conjiceremus vitæ discriminem,

scrimen, quām funestam ei acceleraremus metamorphosiu, exitiali sopore expiandam, quam omni studio præcavere boni ac prudentis Medici est? Si Spirituum defectui compensando solummodo studeremus, nec rationem simul haberemus illorum ferociæ compescendæ, an non ad diram phrenitidem sternemus viam, quæ atrocibus suis pedissequis divinorem illum hominis partem graviter infestantibus, mortem minatur præmaturam? Quanto igitur in hoc casu opus sit judicio, quamque diligenti cautione, quis judiciosus ac conscientiosus non videt?

Th. XVIII.

Videtur autem mihi heic omne punctum ferre ambra grysea, quæ suis flavibus effluvis, à corporis lymphâ solutis atque imbibitis, exorbitantibus Spiritibus frænum injiciendo, & particulis volatilibus Spiritus maximè refocillando, novum ipsis vigorem & gratam quietem conciliat. Eam vero dosi paulo majo-

D

ri,

ri, quam vulgo sit, exhibendam esse arbitror,
 & quidem puram mixtamque cum aliis, in-
 primis vero humectantibus blandis & dia-
 phoreticis fixioribus, sanguinis motum atq;
 temperiem corrigere valentibus; prout qui-
 dem causa morbi & ægri constitutio id per-
 miserit. Huc igitur præ aliis faciunt Con-
 fect. Alkerm. cum spec. de hyacinth. de gemm.
 & diamargarit. frig. pulv. bez. D. Sennert.
 pulv. marchion. Specif. cephal. D. Mich. cin-
 nab. antimon. & antimoniate fixa, quæ pu-
 riori gaudent Sulphure. Hæc enim tam in-
 ter se, quam cum aliis prudenter mixta, in o-
 mni casu multa præstare possunt.

Th. XIX.

Non dubito, quin dent. apr. equi marin.
 & priap. cerv. usus egregius sit futurus, si am-
 bra iisdem maritetur, quantum enim illa re-
 media ad temperandum sanguinem, sedan-
 dosq; inflammatorios acutissimos dolores va-
 leant,

Ieant, nemini ignotum esse potest. Nitrata,
quæ in phrenitide & mania tantopere com-
mendantur, h̄ic quoque maximè prodesse pu-
tem. Præ aliis autem remedia in formis li-
quidis laudo, ex aqua meliss. card.bened.bor-
ragin. galeg.nymph.cichor.rub. id.cerasor.nigr.
cord. H. S. frigid. ut vehiculo sint laudatis me-
dicamentis, & defectum seriblandi restituant.
Idem præstant Emulsiones ex sem. 4. frigid.
pœon. nucl. persicor. amygd. dulc. cum a-
qua fœniculi, cinnamom. borraginat. nymph.
verben.lactuc.hypnot. Dorncreill. aliisq;. Ha-
rum siquidem usu serum diluitur & augetur,
acrimonia sanguinis tollitur, spiritusq; blande
ligati in motu impetuoso impediuntur, atque
ad requiem componuntur. Quem in finem
prodesse quoq; possunt decocta carnium ver-
vecinarum, & præsertim gelatinæ C.C. velebo-
ris, temperatae cum pauxillo aquæ cinnamom.
atque fœniculi. Nec inconveniens est decoctū
hordci cum glycyrrhiza, quod Lindano inde-
liciis fuit.

Th. XX.

Albo etiam calculo notando veniunt tinct. papav. rh. & sem. papav. alb. circa cuius tamen ut & opiatorum usum circumspecto judicio opus est, ne, quem obdormire vis, postea excitare non possis; facile enim in iis, quibus opiata imprudenter adhibentur, à Comate vigili in somnolentum transitus sit, perniciose eventu. Quapropter semper attendere Medicum sedulo oportet, utrum vigilia, an somnus prævaleat, quo præsente, opium letiferum erit. Neque in illa facile sine ampra & humectantibus eodem uterer, & eligerem solutionem pilular. Anglicar D. Starkii, ex sapon. alcaliko & extract opii arque eilleb nigr. cum vini parat. sulfur vitrioli anodynum seu pacativum h̄ic maximæ foret efficaciæ, si genuinum haberetur.

Th. XXI.

Inter topica, alii oxyrrhodina sua laudant & refriger-

gerantia, qvæ qvoniam sanguinem in venis incrassant, & perspirationem impediunt, sœpe non sine damno applicari experientia constat : Nos raso vertici ad moveri malumus, qvæ fibras cerebri demulcere, sanguinis motum conservare, spiritusq; ad requiem componere possunt. Huic scopo impetrando conferunt recenter mactati arietis calentes pulmones, similiter vituli aut animalis aliis omentum. Efficaciores potentioresq; esse solent pulli gallinacei per dorsum impigrè dissecti & eviscerati, vitali adhuc calore servato ; Nec non columbarum pulli, & magis adhuc nuper nati. Super hæc inspergere ex usu erit flores chamæmeli, coriandr. & cort. papav. alb. vel rad. mandrag. Ut vero æger eo facilius dulcisimum capiat somnum, incumbendum lecto molli, procul omni strepitu, & adhibito freqventer somnifero odoramento, ex stra is circum nares virrentibus violis nymph. borrag. bugloss. coriandr. papav. mandrag. & id genus aliis. Possunt etiam urgentibus vigiliis nares & tempora balsamo hypnotico Myrsicht inungi. Postremo omnis lapis movendus est, ut facile solubilis servetur alvus, ne obstruktiones affectum exacerbent, id qvod commode clysteribus obtainemus.

Th, XXII.

Th. XXII.

Et hæc quidem, si ulla alia, periculosisimæ huic affectioni mederi posse videntur. Præter ea verò in methodica curatione alter oculus ad causam & morbum, cuius non raro productum existit Coma Vigil, dirigendus erit, & proinde pro causarum diversitate remedia quoq; diversa adhibenda esse sana ratio svadet: Alia enim febris maligna: alia dolores exquisitissimi: alia vires debiles ac fere exhaustæ: alia verena narcotica: alia deniq; mœrores animi & solitudines requirunt auxilia, qvæ qvoniam peculiarem tractationem postulant, qvam instituti nostri temporisq;, ratio nunc non permittit, cujusvis cordis medicis judicio ac prudentiæ derelinquo, sic hac vice heic vela contraho.

AD
NOBILISS. DN. METIUM,
In Stadio Medicino tenus hac alacriter
decurrentem, nunc felicissimum
imixiay.

Adtenuant juvenum vigilatæ corpora noctes,
Ægros adtenuat nox vigilata suos.
Durum est in lecto, dormire haut posse, jacere;
Durius est somno succubuisse gravi.

Coma

COMA sopor gravis est , gravior VIGILANDO pütatur;
Res mira est, vigil est, dormit at ipse simul.
Aeger delirat ; Sed Tu deliria tollis
METI doctrinæ seduli tate Tuæ
Quidqvad delirant ægri , plectuntur & ipsi ;
His in deliris mens Tua docta sapit.

iuvias siveas

f. Lipsia postrid. KL. Jan. cl. Ic XCII.

D. GEORGIUS FRANCUS P.P. Facult. Med.
Decanus , Aliqvt S. R. I. Electorum cum
Princip. Consiliar. ac Archiat. C. P. Cæf.
Acad. Leopold. Adjunct. cum Italicæ Recupe-
ratorum Collega.

*****?
METI , dum Mystes sacrari fidus Hygeæ
Incipie , ex animo singula fausta preeor.
Galenum superes plus ipsò Hippocrate felix ,
Critoni palmam fac dubiam celebri.
Sic TIBI Supremum benedicat Numen ubiq.,
ut nullus frustra postulet ager opem.

f.
P R A E S E S.

*****?
Ad Clariss. Experientiss. Dn. CANDIDATUM
DUm promta , METI , VIGILLI de COMATE lingva
Differis , & multum te didicisse probas :
Auditor studium laudet pro more peritum ,
Et pleno Votis pectore latus ait :
Non tantum incolumes tibi sunt in corpore sensus ,
Ait etiam ingenium cernit acuta tuum.

f.
NICOLAUS GURTNERUS , S.Theol. D.
Ejusd. & liter. human, in Illustri Sch.
Hanov. Prof. Ordin.

Blanda

BLanda qvies, noctis qvæ tædia fallere docta es,
Et fessos artus ritè levare soles.
Ægrotis miseris frustra qvæ sæpe vocaris
Ut vigiles noctes cumq; dolore trahant.
Ast ubi vel nimium lethæa papavera sparsit,
Vel Morpheus mentis somnia falsa dedit,
Omnia eunt pessum, res est & plena pericli;
Sic mortis frater mors simul esse potest.
Tu METI, Medicinon ultima adorea Phœbi,
COMATE perdocto Te VIGILARE doces.
Nocturnâ, simul exemplaria docta diurna
Qvando manu versas, Nobilis astra petis!
Cui labor est somnus sapiens, hunc deinde qvieta
Praxeos egregiè dulcis Hygea beat.

*Nobilissimo DN. CANDIDATO METIO,
Fautori, Amico ac Socris suo pl. hono-
rando ita adplaudebat*

GEORGIUS FRIDERICUS FRANCUS,
Argent. Med. Cand.

Quod nunc de Morbo Vigili thema suscipis illud,
Et Vigilem & sanum Te simul esse probant.
Macte Oculo Vigili, grata Valetudine: nempe
Ex Metio qvondam Smetius alter erit.

diu[m]edi[us] war p.
PAULUS Hofmann/
Med. Cand.

